

HRVATSKO ARHIVISTIČKO DRUŠTVO 1954. – 1999.¹

Društvo arhivskih radnika NR Hrvatske osnovano je **7. studenoga 1954.** godine u zgradi Državnog arhiva u Zagrebu, na Jezuitskom trgu 4/I. Osnivači Društva bili su arhivski djelatnici iz Zagreba: Stjepan Božičević, Franjo Jeršić, Zvonimir Jurčić, Antun dr. Kajfeš, Krešimir Nemeth, Paula Panić, Ljerka Pleša, Josip Vidmar, Antun Vujčić i Stjepan Vukovac, a osnivačkoj skupštini prisustvovali su delegati iz sedam podružnica (Zagreba, Rijeke, Splita, Dubrovnika, Zadra i Varaždina), predstavnici CK SKH, republičkog gradskog sekretarijata za prosvjetu, nauku i kulturu, te članovi Arhivskog savjeta NRH.

1962. godine, na godišnjoj skupštini u Sisku, Društvo mijenja pravila i naziv u **Društvo arhivista NR Hrvatske**². Na savjetovanju u Karlovcu 1977. usvojen je novi statut, a i novi naziv **Savez društava arhivskih radnika Hrvatske**. Savez je 1985. donio novi statut usklađen sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o

¹ Kad me je početkom 1998. godinc Predsjedništvo HAD-a izabralo za tajnika Društva, moji osjećaji bili su ambivalentni. S jedne strane sam se osjetila polaskanom, s druge strane nisam znala puno o radu HAD-a i mislila sam da će se posao svesti uglavnom na ono što radi svaka malo bolja tajnica. No, vrlo se brzo pokazalo kako je "stvarnost nešto sasvim drugo" i počele su se otkrivati dobre i loše strane moje dužnosti i Društva. Jedna od prvih stvari koja me je začudila bila je činjenica da se ne zna koliko je stručnih savjetovanja HAD organizirao od svog osnutka. Kao novopečena, revna tajnica, prihvatila sam se zadaće da to ustanovim.

Gradivo HAD-a čuva se u Hrvatskom državnom arhivu, te su mi ubrzo dopremljena 43 registratora, arhivske i kartonske kutije (1954–1987). S gradivom iz razdoblja od 1988. do 1992. stvari nisu išle tako glatko. Osobe koje su u prethodnom razdoblju obavljale dužnosti tajnika i predsjednika nisu znale gdje se to gradivo nalazi. Potraga je zahtijevala upornost, strpljivost, vrijeme i živce, no na sreću, gradivo smo upjeli naći i dobiti u ruke.

Nakon pregleda par kutija ustanovila sam da je sačuvano arhivsko gradivo HAD-a "noćna mora" svakog arhivista. Zajedno su pomiješani financijski dokumenti, korespondencija, zapisnici i izvješća, nije provedeno izlučivanje, pa se u gradivu, osim bezvrijednih spisa, mase fotokopija, šapirografiranih dopisa, nalaze i novogodišnje čestitke, prospekti za knjige, novine, brzojavi i sl. Shvatila sam da sam gajila iluziju kako se arhivisti bolje brinu o svom gradivu od "običnih smrtnika". Svakako to nije bila jedina iluzija koje sam se oslobodila tražeći, pregledom gradiva HAD-a, odgovor na polazno pitanje "koliko je bilo savjetovanja?".

Do podataka koje navodim došla sam proučavanjem sačuvanog gradiva HAD-a te čitanjem izvješća objavljenih u *Arhivskom vjesniku* i *Arhivistu*. Očito je da se iz tih izvora ne mogu razaznati sve relevantne činjenice, što nije uspjelo ni pok. Josipi Paver, u jedinom objavljenom radu na koji sam naišla, a bavi se poviješću HAD-a (Josipa Paver, Trideset godina Saveza društava arhivskih radnika Hrvatske, *Arhivski vjesnik*, 27/1984, str. 219–230). Namjera ovog rada nije biti kronikom HAD-a, već dati najosnovnije podatke o 45 godina rada Društva. Svakako da bi pisanje povijesti HAD-a zahtijevalo proučavanje arh. gradiva naših arhiva i knjižnica, i daleko detaljnije proučavanje sačuvanog gradiva HAD-a.

Ovaj tekst *moje je osobno viđenje* povijesti i važnosti HAD-a u razdoblju od 1954. do 1999. godine.

² Odobreno rješenjem II–4 Broj 24805/1–1962. od 9.VIII.1962. Državnog sekretarijata za unutrašnje poslove NRH – Uprava javne bezbjednosti.

društvenim organizacijama i udruženjima građana³. Republički sekretarijat za pravosuđe i upravu je 19. travnja 1988. izvršio upis Saveza društava arhivskih radnika Hrvatske u Registar saveza i drugih oblika udruživanja društvenih organizacija SRH⁴. Godine 1992, 23. prosinca Savez mijenja naziv u **Hrvatsko arhivsko društvo**. Na izvanrednoj skupštini održanoj 24. rujna 1993. u Rijeci, usvojen je novi statut, a ubrzo je usvojen i novi naziv **Hrvatsko arhivističko društvo**.⁵

Novoosnovano Društvo 1954. godine, za svoje je zadaće odredilo:

- zalaganje za stalno unapređenje arhivista i arhivistike na području NRH;
- pomaganje svih nastojanja da arhivska služba bude pravilno organizirana i u stručnom pogledu na najvišoj mogućoj razini;
- poticanje i pomaganje organiziranja i provođenja posebnog stručnog obrazovanja za sve struke arhivske službe;
- suradnja u radu na razvijanju svijesti o vrijednosti registraturnog, a napose arhivskog gradiva za daljnji napredak društvenih znanosti i na zaštićivanju tog gradiva od svakog uništenja;
- povezivanje i pomaganje rada podružnica arhivskih radnika u arhivskim ustanovama NRH;
- razvoj kulturnog i društvenog života među arhivskim radnicima;
- održavanje veza sa srodnim organizacijama i znanstvenim ustanovama u zemlji i inozemstvu, radi trajne kolegijalne i stručne suradnje.

Kao naročito važno istaknuto je obrazovanje arhivskih radnika, koji uglavnom nisu prošli posebno arhivističko stručno obrazovanje te je kao prvenstveni zadatak rada Društva u 1955. godini istaknuto održavanje stručnih predavanja i tečajeva.⁶

Sukladno zadaćama koje si je zadalo, rad Društva odvija se na nekoliko područja.

Od samog osnutka Društvo svojim primjedbama i opaskama sudjeluje u donošenju relevantnog *zakonodavstva* u Hrvatskoj, bilo da se ono tiče arhivskog i registraturnog gradiva, položaja arhivista ili nečeg drugog. Tako 1954. sudjeluje na izradi prednacrtu Opšteg zakona o arhivskoj građi i arhivskim ustanovama; 1956. daje mišljenje o prednacrtu Zakona o naučnim organizacijama; 1957. o Prednacrtu Zakona o javnim službenicima te na Nacrt osnovnog zakona o arhivima; 1959. daje pri-

³ NN, 5/1985.

⁴ Zahtjev za upis u registar tražen na temelju novog statuta i Društvo prestaje djelovati kao udruženje građana. Do tada je Društvo bilo upisano u registar udruženja građana kojeg vodi RSUP.

⁵ Odobreno rješenjem Ministarstva uprave RH, klasa UP/I-007-02/93-01/71, urbroj: 515-04-0273-93-2, od 4. veljače 1994.

⁶ Pravila društva arhivskih radnika NR Hrvatske odobrena su rješenjem Državnog sekretarijata za unutrašnje poslove NR Hrvatske – Uprava javne bezbjednosti, broj: 17826/1955. od 29.III.1955.

mjedbe na Prednacrt uputstava o izdvajanju i uništavanju pisane građe i na prednacrt republičkog Zakona o zaštiti spomenika kulture; 1963. na Nacrt Općeg zakona o arhivskoj građi, na republički Zakon o zaštiti arhivske građe te na Uputstvo o podjeli poslova čuvanja arhivske građe između arhiva, biblioteka, muzeja i naučnih ustanova, a sudjeluje i u donošenju pravila o zadacima, organizaciji i radu pojedinih arhiva. Nadalje, 1964. Društvo daje primjedbe na: Nacrt općeg Zakona o arhivskoj građi, Nacrt zakona o arhivu Jugoslavije, Nacrt zakona o Arhivskom savetu Jugoslavije, Prijedlog statuta Saveza društava arhivista Jugoslavije, Nacrt zakona o uređenju imovinskog odnosa u pogledu spomenika kulture, Nacrt rezolucije o narednim zadacima u oblasti zaštite spomenika kulture. Godine 1966. Društvo daje mišljenja i primjedbe na Nacrt načela o odabiranju arhivske građe iz registratorskog materijala; 1968. daje primjedbe na Prednacrt zakona o stručnoj spremi radnika u oblasti kulture; 1971. na Nacrt prijedloga za donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Republičkom fondu za unapređivanje kulturnih djelatnosti; 1972. na Nacrt zakona o Arhivu Jugoslavije; 1974. na prijedlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima. Društvo, preko Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije (SDARJ), daje 1980. primjedbe na Prednacrt Društvenog dogovora o koordinaciji rada u oblasti zaštite i korištenja kulturnih dobara i kategorizacije kulturnih dobara. Godine 1980. Društvo daje svoje mišljenje na Nacrt Orijentacionog programa poslova i zadataka od zajedničkog interesa na kojima je moguće udruživanje arhiva u SFRJ, na Prijedlog Samoupravnog sporazuma o osnivanju zajednice organizacije arhivskih ustanova republika i pokrajina te na Predlog Statuta Saveza arhivskih radnika Jugoslavije, daje primjedbe na nacrt Pravilnika o odabiranju i izlučivanju registraturne građe Arhivskog savjeta Hrvatske; 1981. Društvo daje primjedbe na Nacrt Programske osnove za udruživanje arhiva u zajednicu arhiva Jugoslavije i traži od arhiva da daju primjedbe na Nacrt samoupravnog sporazuma o osnivanju zajednice arhiva SRH; 1984. daje primjedbe na Prijedlog republičkog zakona o zaštiti kulturnih dobara i na Prijedlog Preporuka kriterija za formiranje arhivskog fonda; 1985. daje primjedbe na Nacrt društvenog dogovora o izgradnji jedinstvenog sistema naučnih i tehnoloških informacija SFRJ; 1989. daje primjedbe na radnu verziju teza za izradu Nacrta zakona o kulturnoj baštini, a 1991. daje prijedloge na teze za izmjenu i dopunu Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima (Teze za izradu arhivskog zakona).

Osim zakonodavnih pitanja Društvo se bavi i primjenom zakona i drugih propisa, te usklađivanjem rada arhiva. Tako se npr. 1963. bavi provođenjem novog Zakona o zaštiti arhivske građe i pomoći arhivskim ustanovama u izradi pravilnika o raspodjeli osobnih dohodaka; 1965. arhivi usklađuju svoje statute s novim zakonodavstvom, i dostavljaju ih Društvu; 1969. svi arhivi šalju Društvu svoje srednjoročne planove razvoja i djelatnosti; 1969. i 1970. Društvo je od arhiva tražilo podatke o or-

ganima samoupravljanja u arhivskim ustanovama SRH, budući su arhivi trebali uskladiti svoje statute s Amandmanom XV. Ustava. Arhivi šalju Društvu svoje srednjoročne planove razvoja 1971–1975; 1973. u svim podružnicama Društva provodi se živa aktivnost na izradi novih općih akata arhivskih ustanova, usklađenih s ustavnim amandmanima; 1977. arhivi dostavljaju Društvu svoje opaske na "Jedinstvene orijentacione norme rada u arhivima SR Srbije"; 1984. Društvo daje primjedbe na nacrt zakona o arhivskoj građi federacije Skupštini SFRJ.

Unapređenje struke odvija se formalnim putevima, pa su članovi Društva predstavnici u društvenim i državnim tijelima zaduženima za arhive, a Društvo aktivno sudjeluje u njihovom radu. Republički sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu traži 1978. od Društva da odredi svog predstavnika za Arhivski savjet Hrvatske. Godine 1980. Društvo sudjeluje u anketi za izradu profila arhivske ustanove RSIZ-a za kulturu, pri čemu su svi arhivi poslali Društvu osnovne podatke o svom radu i ustroju: teritorijalnoj nadležnosti, broju fondova, broju zaposlenih, odjelima, kapacitetima spemišta, broju restauriranih dokumenata i mikrofilmskih snimaka i sl. Društvo je 1980. predložilo Odboru za društvene potrebe Sabora SRH, da na dnevni red Vijeća delegata općina i udruženog rada stavi problematiku razvoja arhivske službe u SRH, a 1988. je, u cilju stvaranja organizacijskih preduvjeta za brže i efikasnije reagiranje na sva tekuća i otvorena pitanja iz arhivske djelatnosti, pokrenulo inicijativu za formiranje Aktiva direktora arhivskih ustanova. Konstituirajuća sjednica je održana 21. travnja 1988, a za predsjedavajućeg je izabran Petar Strčić. Moramo napomenuti da Društvo i danas ima svog predstavnika u Hrvatskom arhivskom vijeću.

Na skupštini održanoj 17. prosinca 1993. godine Društvo je donijelo "Rezoluciju o položaju arhivske djelatnosti u Republici Hrvatskoj", koja je dostavljena Saboru i Vladi RH, te sredstvima javnog priopćavanja. U Rezoluciji se naglašava potreba osnivanja Arhivske uprave, rješavanja pitanja nedostatka radnog i spremiškog prostora arhiva te sustavne izobrazbe arhivskih djelatnika.

Zaštiti i čuvanju arhivskog gradiva Društvo posvećuje veliku pažnju, pa tako 1956. zajedno s JAZU aktivno sudjeluje u rješavanju pitanja organizacije službe restauracije i konzervacije papira i pergamena na području NRH. Društvo predlaže prikupljanje evidencije o gradivu koje treba restaurirati te osniva Koordinacijski odbor za restauraciju i konzervaciju papira i pergamena. Godine 1958. Društvo sudjeluje u akciji popisivanja registraturnog gradiva; 1963. je angažirano na traženju sredstava za opremu laboratorija za restauraciju i konzervaciju arhivskog gradiva; 1965. kod nadležnih insitucija (RS za kulturu SRH) podržava nastojanje Hrvatskog arhiva u Zadru da dobije sredstva za adaptaciju zgrade; 1971. delegat Društva sudjeluje na sastanku crkvenih arhivista; 1975. arhivske ustanove Hrvatske i Jugoslavije odgovaraju Društvu na upitnik o sustavu, metodi i organizaciji rada odnosno

daju podatke za normiranje poslova na arhivskoj građi prije 1945. godine; 1975. Društvo šalje arhivima upitnik o zaštiti arhivsko-registraturene građe u nastajanju i radu vanjske službe.

Zaštita arhivskog gradiva obavlja se i *popularizacijom rada arhiva*. U okviru "Tjedna jugoslavenskih arhiva" u Državnom arhivu u Zagrebu otvorena je 1956. izložba "Arhivi – čuvari naše prošlosti"; 1959. u nastojanju da zainteresira srednjoškolsku i studentsku omladinu za arhivsku službu i rad u arhivima, Društvo je raspisalo nagradni natječaj za najbolje teme s povijesnom odnosno arhivskom tematikom. Oglas za natječaj objavljen je u "Školskim novinama", "Pedagoškom radu", "Poletu" i "Novinama mladih". Povodom Tjedna arhiva 1960. Društvo plaća prikazivanje dijapozitiva "TJEDAN ARHIVA 7. do 13. XI. 1960." u kinematografima diljem zemlje. Godine 1962. jedna od akcija Društva je i "Tjedan arhiva", povodom kojeg je Društvo izradilo letak "Tjedan arhiva 4.XI. – 11.XI.1962." u kojem poziva građanstvo da ne baca gradivo koje smatra povijesno vrijednim. Te je godine jedna od akcija Društva arhivista Hrvatske u Osijeku bila i natječaj za srednjoškolsku omladinu. Učenici su trebali arhivu poslati rad na slobodnu povijesnu temu iz prošlosti Slavonije ili na temu "Važnost arhiva u čuvanju naše kulturne baštine". Šest najboljih radova nagrađeno je novčanim nagradama. 1984. godine Društvo aktivno surađuje sa SDARJ-om na snimanju kratkometražnog filma "Suvremena arhivistika u Jugoslaviji". Godine 1998. opet je pokrenuta manifestacija "Tjedan arhiva". Društvo je platilo tiskanje plakata za Tjedan 1998. i 1999, a članovi Društva su u svojim arhivima sudjelovali u akcijama oba Tjedna.

Zaštita gradiva ostvaruje se i upoznavanjem stručnjaka iz srodnih struka s dokumentima što se čuvaju u arhivima, pa Društvo *aktivno sudjeluju u širim kulturnim akcijama*. Tako 1957. sudjeluje u akciji sabiranja i popisivanja dokumentacije o odjecima Oktobarske revolucije Savjeta za kulturu i nauku NRH, 1958. organizira akciju kojom arhivi dostavljaju Državnom arhivu NRH u Zagrebu gradivo o stvaranju Države SHS, potrebno za organizaciju izložbe prigodom II. kongresa historičara, Zagreb, 23.–25.XI.1958, a 1981. zajedno s Arhivom Hrvatske i pod pokroviteljstvom JAZU organizira skup "Izvori za povijest Hrvatske 1941. (u arhivima SRH)". Zajedno s Povijesnim društvom Krk, Društvo 1971. priprema znanstveni skup posvećen 30. obljetnici Ustanka i 300. obljetnici pogibije Zrinskih i Frankopana. Godine 1973. Društvo sa 4 referata sudjeluje u organizaciji i radu Pazinskog memorijala povodom 30. obljetnice priključenja Istre Hrvatskoj; 1975. priprema se za sudjelovanje u proslavi 400. obljetnice grada Karlovca; 1984. delegira svog predstavnika u Savjet časopisa "Povijest sporta"; 1997. Društvo se aktivno uključilo u rad I. seminara "Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture", održanog u Rovinju, a 1998. organizira II. takav seminar u Poreču.

Sljedeće važno područje rada Društva su problemi vezani za *položaj i izobrazbu arhivista*, posebno pitanje plaća arhivskih službenika u Hrvatskoj, pa se npr. u kasnim pedesetima raspravlja o dopunskim plaćama arhivskih djelatnika, vezano uz predstojeće donošenje zakona o znanstvenim organizacijama. Društvo je 1960. i 1961, zajedno s društvima bibliotekara i muzealaca pokrenulo u Savjetu za nauku i kulturu pitanje položajnih plaća stručnih službenika u ustanovama iz oblasti kulture, budući one nisu u skladu s plaćama ostalih javnih službenika i radnika u privredi, pa se postiglo znatno poboljšanje materijalnog položaja arhivskih radnika. Zatim 1973. Društvo nastoji da se prigodom izrade novih pravilnika o osobnim dohocima u arhivima oni izjednače s pravilnicima u drugim republikama; 1974. šalje podružnicama anketu o potrebi održavanja stručnog arhivističkog tečaja; 1986. organizira tečaj za arhivske radnike koji su obvezni polagati stručni ispit; 1987. organizira tečaj za arhivske radnike i arhivare radnih organizacija.

Izobrazba arhivskih radnika odvijala se na nekoliko načina. Tako 1955. Društvo predlaže Niku Jakša, službenika Državnog arhiva u Zagrebu, da sudjeluje na tromjesečnom "Stage technique internationale d'Archives" u Parizu, kao prvi sudionik iz Hrvatske; 1957. Danica Bužančić iz Arhiva grada Splita bila je na praktičnom radu u Državnom arhivu i u Arhivu grada Zagreba, jer je rad u arhivima spadao u njenu stručnu izobrazbu; 1965. Podružnica Društva arhivista Hrvatske – Zagreb organizira predavanje "Mehanografska sredstva u kancelarijskom poslovanju", te posjet Odjelu za rad s bušenim karticama Republičkog zavoda za statistiku; 1973. Društvo šalje Ivana Filipovića na međunarodni seminar o automatskoj obradi podataka u arhivima; 1999. Društvo je za arhivske djelatnike Hrvatske organiziralo posjet i razgledavanje nove zgrade Arhiva Mađarske u Budimpešti.

Za usavršavanje struke i kontinuirano obrazovanje arhivskih djelatnika važna su i *stručna savjetovanja*. I. savjetovanje Društva arhivskih radnika NRH održano je u Varaždinu i Zagrebu od 15. do 19. lipnja 1956. godine. Izborom tema savjetovanja nastojalo se odgovoriti na aktualne probleme struke, pa je tako 1964. tema bila sedmogodišnji plan razvoja arhivske službe u SRH, za što je svaki arhiv dostavio Društvu podatke. Odgovaralo se prema upitniku Društva, a pitanja su se odnosila na novčana sredstva, službenički kadar, spremišni prostor, gradivo, evidencije, snimanje i restauriranje gradiva, korištenje gradiva, kulturno-prosvjetni rad, publikacije, priručnu knjižnicu i probleme arhivske službe. Za pripremu savjetovanja u 1967. Društvo preko svojih podružnica upućuje arhivima Upitni list o dotacijama i drugim prihodima arhiva; u sklopu priprema za savjetovanje u Dubrovniku 1968. i obrade teme "Problemi rada arhivske službe s obzirom na financiranje, s posebnim osvrtom na financiranje od strane privrednih organizacija", Društvo je osnovalo posebnu Komisiju koja je izradila Upitni list, kao osnovu elaborata o navedenoj temi. U Upitnom listu arhivi su trebali dati podatke o sredstvima kojima raspolažu za osnovnu i

izdavačku djelatnost te o raspodjeli netto dohotka ustanove. Godine 1989. Društvo se obraća Saboru SRH da preuzme visoko pokroviteljstvo nad znanstveno-stručnim skupom o razvitku organa Republike i uprave u SRH za razdoblje 1945–1962.

Za unapređenje struke važna je i *stručna literatura*. Jedna od velikih akcija 1957. je i pokretanje "Vjesnika arhiva u NRH." Namjera je da Vjesnik objavljuje kritički obrađeno arhivsko gradivo, inventare, kataloge, regesta arhivistički obrađenih fondova, rasprave i studije iz arhivistike i ostalih pomoćnih povijesnih znanosti te iznimno rasprave i studije iz oblasti historiografije, ukoliko su u posebnoj vezi s nekim arhivskim fondom. Društvo se i u idućim godinama bavi tim problemima. Tako 1963. sudjeluje u radu na pisanju udžbenika iz arhivistike; 1965. daje primjedbe na prijedlog nazivlja "Rečnika arhivističke stručne terminologije"; 1969. imenuje Krešimira Nemetha, višeg arhivista iz Zagreba, za člana Savezne redakcije za izradu vodiča kroz arhive Jugoslavije; 1970. šalje arhivima tri obrasca: 1) Bibliografija članaka, rasprava, prikaza građe itd. publiciranih radova arhivskih radnika SRH 1945–1970; 2) Publikacije i umnožena izdanja arhivskih ustanova SRH; 3) Radovi pripremljeni za publiciranje arhivskih radnika SRH 1945–1970, budući priprema publikaciju za svaku od navedenih točaka. Godine 1971. Društvo aktivno sudjeluje u izradi "Priručnika iz arhivistike" i "Rječnika arhivske terminologije". "Rječnik" je izašao iz tiska 1972, a na njegovoj pripremi osobito su se istaknuli Mirko Androić i Krešimir Nemeth. "Priručnik iz arhivistike" izašao je iz tiska 1977, a članovi redakcije iz Hrvatske bili su Bernard Stulli, Stjepan Bačić, Danica Božić-Buzančić i Tatjana Ribkin-Puškadija. Društvo tijekom 1982. radi na izradi Pregleda fondova i zbirki SRH, a 1984. aktivno surađuje s SDARJ-om na izdavanju "Arhivskih fondova i zbirki u SFRJ", tom VIII. koji se odnosi na SRH. Članovi savezne redakcije bili su Krešimir Nemeth, a potom Josip Kolanović, koji je podnio glavni teret republičkog redaktora. U 1986. Društvo surađuje na izradi X. toma edicije "Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ". Društvo je 1992. zajedno s Arhivom Hrvatske suizdavač priručnika "Arhivistika za djelatnike u pismohranama".

Unatrag nekoliko godina referati sa stručnih savjetovanja Društva tiskaju se u *Arhivskom vjesniku*, a prvi su objavljeni referati savjetovanja na Plitvicama u dvo-broju 34–35/1991–92.

Društvo se svojim djelovanjem *uklapa u društveni i politički sustav* i aktivno odgovara na sve promjene. To se odvija na dva načina, jedan je npr. 1959. godine, kada je osnovan novi Sindikat prosvjetnih i naučnih radnika, pa Društvo prestaje obavljati sindikalne funkcije i djeluje samo kao stručno udruženje, a drugi je obilježavanje važnih datuma. Tako 1958. Društvo sudjeluje u akciji proslave 40. obljetnice KPJ; 1970. predlaže Skupštini grada Zagreba, Sekretarijatu za obrazovanje, kulturu i fizičku kulturu da dodjeli "Nagradu grada Zagreba" Arhivu Hrvatske; 1973. predlaže Savjetu za naučni rad SRH da Jakov Stipišić, autor knjige "Pomoćne povi-

jesne znanosti u teoriji i praksi" dobije nagradu "Božidar Adžija" za 1972; 1985. osniva se partijski aktiv SDARH-a. Društvo surađuje s organizacijama kao što su Muzejsko društvo Hrvatske, SUBNOR, Savez sindikata i sl. Zajedno s Društvom za hrvatsku povjesnicu, naše je Društvo 25. rujna 1991. organiziralo prosvjedni plenum zbog jugo-agresije na Hrvatsku. Tom prigodom Društvo je prekinulo sve veze s jugoslavenskim arhivskim udruženjem.

Svakako valja istaknuti i *humanitarni rad* Društva. Kad je 1963. Skopje teško stradalo u potresu, Društvo pomaže Državnom arhivu Makedonije slanjem metalnih polica, kartonskih kutija, stručnom literaturom i novčanom pomoći; 1965. Društvo i arhivi šalju pomoć (kartonske kutije i knjige) Doboju, radi ublažavanja šteta od poplave; 1967. preko Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije, pomaže poplavljenom arhivu u Firenci; 1969. pomaže Historijskom arhivu u Splitu nakon iznenadne nesreće u kojoj je izgorio dio gradiva, a od SDARJ-a dopisom moli materijalnu i novčanu pomoć. Arhivi iz Hrvatske su pomogli Historijskom arhivu u Splitu restauriranjem oštećenog gradiva, slanjem kartonskih kutija i polica te novčano. Nakon potresa u Banja Luci 1969. Društvo pruža pomoć postradaloj Bosanskoj krajini; 1979. godine arhivi pružaju solidarnu pomoć arhivima Crne Gore, stradalima u potresu, a 1983. pruža financijsku pomoć Povijesnom arhivu u Novoj Gorici, stradalom od poplave. Početkom Domovinskog rata Društvo je dalo prilog u fond "Kralj Zvonimir" za djecu stradalih branitelja Hrvatske.

Društvo je od osnutka aktivni član *Saveza arhivskih radnika Jugoslavije* (kasnije SDARJ), koji djeluje od 1953. godine. Članovi iz Hrvatske svojim prilogima surađuju u listu *Arhivist*, a Društvo nastoji povećati broj pretplatnika i čitalaca časopisa u Hrvatskoj, pa tako 1967. dostavlja SDARJ-u podatke o arhivskim ustanovama u Hrvatskoj, kako bi se napravio jedinstveni adresar svih arhivskih ustanova u Jugoslaviji. Savez društava arhivskih radnika SFRJ predlaže 1969. stvaranje Zajednice jugoslavenskih arhiva. Društvo o prijedlogu raspravlja na savjetovanju u Umagu. Arhivi 1971. za SDARJ popunjavaju "Obrazac za popis arhivske građe radničkog pokreta i NOB-a"; 1972. Društvo šalje primjedbe na Prijedlog statuta Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije; 1973. SDARJ osniva Komisiju za restauraciju i konzervaciju, čiji je predsjednik Tatjana Ribkin, s ciljem izrade pregleda stanja arhivskog gradiva u arhivima i vanarhivskim ustanovama i utvrđivanja kapaciteta postojećih laboratorija i radionica; 1974. izabrani su naši članovi u komisije SDARJ-a: u komisiju za istraživanje i snimanje arhivskog gradiva u inozemnim arhivima Šime Peričić (Historijski arhiv Zadar), a za Komisiju za liste Mladen Stanković (Historijski arhiv Slavonski Brod); 1975. Društvo za SDARJ šalje arhivima anketu koju je izradila Savezna komisija za mikrofilm, kojom se nastoje prikupiti podaci o fotolaboratorijima, opremi, radnicima i normama; 1976. šalje arhivima Upitnik o informativnim sredstvima kojima raspolazu arhivske ustanove. Rezultati su

bili obrađeni u referatu "O osnovama i ciljevima izgradnje jedinstvenog informaci-onog sistema o arhivskoj građi u Jugoslaviji", prezentiranom na kongresu Saveza u Prištini. Arhivi 1979. odgovaraju na anketni upitnik SDARJ-a u vezi s podacima potrebnima za obradu teme Srednjoročno (1981–1985) i dugoročno (1981–1990) programiranje razvoja arhiva u SFRJ, radi priprema za savezno savjetovanje. Iste godine, a radi objave statističkih podataka u *Arhivistu*, arhivi SDARJ-u šalju popunjeni obrazac "Izvjěstaj arhiva za 1978. godinu". 1985. Društvo daje primjedbe na nacrt samoupravnog sporazuma o udruživanju u Savez arhivskih radnika Jugoslavije; 1989. daje svoje primjedbe na Samoupravni sporazum o financiranju djelatnosti i korištenju i raspolaganju sredstvima Saveza arhivskih radnika Jugoslavije.

Članovi Društva prisustvovali su skupštinama i savjetovanjima arhivističkih društava bivših republika SFRJ te Saveza društava arhivista Jugoslavije, jednako kao što su i predstavnici tih društava sudjelovali na savjetovanjima Društva arhivista Hrvatske. Tako npr. 1964. Srećko Ljubljenović sudjeluje na savjetovanju arhivista Makedonije u Tetovu, a iste godine Društvo pokreće inicijativu međurepubličke suradnje arhivista; 1969. Marijan Rastić sudjeluje na Međurepubličkom savjetovanju arhivista Srbije i Makedonije u Kraljevu.

Aktivnosti Društva unutar SDARJ-a odvijaju se i putem međurepubličkih posjeta arhivista. Tako je 1957. Društvo izuzetno toplo primilo stručnu ekskurziju članova Društva arhivskih radnika BiH i upoznalo ih s radom Državnog arhiva Hrvatske i Arhiva grada Zagreba; 1981. organiziralo je posjet arhivista Hrvatske arhivista Srbije.

Društvo je istupilo iz SDARJ-a 1991, a Petar Strčić je podnio ostavku na dužnost predsjednika Saveza arhivskih radnika Jugoslavije i člana Predsjedništva.

Međunarodna aktivnost Društva, koja nije zanemariva, odvijala se uglavnom preko SDARJ-a. Tako je 1957. održan u Zagrebu "Table ronde des Archives", a Društvo je dalo sve od sebe za što bolji uspjeh organizacije zasjedanja. Društvo ugošćuje i strane stručnjake, pa je tako u studenome 1955, prigodom svog boravka u Jugoslaviji, u Zagrebu bio Charles Braibant, direktor Državnog arhiva Francuske i posjetio Državni arhiv u Zagrebu, Arhiv grada Zagreba i Arhiv JAZU. Društvo 1963. sudjeluje u anketi o gradskim arhivima koja je trebala biti objavljena u XIII. svesku časopisa *Archivum*; 1966. arhivi preko Društva posuđuju pečate za UNESCO-ovu međunarodnu izložbu pečata u Parizu. Izložbu organizira MAV-ov komitet za sigilografiju. Od 1969. Društvo je član kategorije "B" Međunarodnog arhivskog vijeća, a od 1970. godine član "A" kategorije. Preko SDARJ-a Društvo 1971. sudjeluje u akciji MAV-a na izradi "Vodiča izvora za istoriju nacija"; 1973. je nosilac stručno-znanstvenih poslova na izradi "Vodiča izvora za povijest nacija", koji se priprema za publiciranje u skladu s odlukom UNESCO-a i MAV-a; 1977. na sastanku Komiteta međunarodnog vodiča izvora za istoriju nacija, koji se održavao u Dubrovniku i Ko-

toru, prisustvovali su članovi Jugoslavenske redakcije Vodiča i predsjednici svih društava arhivskih radnika Jugoslavije. Društvo redovito dostavlja tadašnjem Republičkom sekretarijatu za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu prijedloge programa međunarodne kulturne suradnje za pojedine zemlje. U travnju 1992. Društvo je primljeno za redovitog člana MAV-a u kategoriji nacionalnih strukovnih arhivskih udruženja.

Rad Društva se od samog osnutka odvijao preko *podružnica*, kasnije *društava* arhivskih radnika, koje su temeljne organizacijske jedinice Društva, a obuhvaćaju u svoje članstvo u pravilu sve službenike jedne arhivske ustanove. Godine 1955. osnovana je, pored postojećih podružnica državnih arhiva u Zagrebu, Rijeci, Zadru i Dubrovniku, te Arhiva gradova Zagreba, Varaždina i Splita, i Podružnica pri Osječkom spremištu Državnog arhiva u Zagrebu te Podružnica arhivskih radnika Historijskog arhiva CK SKH. Podružnice (ogranci ili sl.) su u pravilu dostavljale Društvu izvješća o radu, planove rada itd. 1975. Društvo šalje podružnicama upitnik o izradi novog statuta DARH-a; 1976. arhivi daju primjedbe na Nacrt statuta Saveza društava arhivskih radnika SR Hrvatske. Iste se godine podružnice osnivaju kao društva arhivskih radnika, npr. Društvo arhivskih radnika Rijeka ili Društvo arhivskih radnika Bjelovar, a 1976. i 1977. osnivaju se i društva arhivskih radnika u pojedinim gradovima: Osijeku, Zagrebu, Rijeci, ukupno 8, koja su se udružila u Savez društava arhivskih radnika Hrvatske; 1978. i 1979. vrlo su aktivna pojedina društva SDARH-a, pa je tako Društvo arhivskih radnika zajednice općina Rijeka u tom razdoblju organiziralo 3 savjetovanja (Rabac, Opatija i Umag) s ukupno preko 300 sudionika. Godine 1982. društva imaju ukupno 239 članova (Bjelovar 11, Karlovac 26, Zagreb i Sisak 66, Slavonski Brod 27, Zadar 20, Varaždin 14, Split 39, Osijek 16 i Dubrovnik 17 članova). U 1988. u Savez društava arhivskih radnika Hrvatske učlanjena su sljedeća društva arhivskih radnika: Bjelovar, Dubrovnik, Osijek, Slavonski Brod, Split, Varaždin, Zagreb i Rijeka. Podružnice su djelovale sve do donošenja novog statuta 1997. godine.

Tijekom 1975. i 1976. Društvo nastoji organizirati svoj rad kroz *sekcije*: Sekcija za izradu prijedloga normi u obradi arhivske građe nastale do 1945; Sekcija za proučavanje problema zaštite arhivske građe u nastajanju; Sekcija za razmatranje problema standarda u arhivskoj službi. U 1979. djeluju sekcije: Sekcija za proučavanje problema vezanih uz arhivsku i registraturnu građu; Sekcija za izradu i dopunu normi i standarda u arhivskoj službi SRH; Arhivi u sistemu moderne informatike; Sekcija za građu DPO. Tijekom 1983. rade sljedeće sekcije: Sekcija za vanjsku službu, Sekcija za norme i standarde, Sekcija za informatiku, Sekcija za DPO, Sekcija za mikrofilm, Komisija za znanstveno-informativna pomagala. U 1999. aktivno djeluju dvije sekcije: Sekcija za obrazovanje i Sekcija za informatizaciju.

Ovisno o odredbama važećih statuta, *članstvo* u Društvu je moglo biti individualno ili kolektivno. Društvo je 1962. zaslužnim arhivskim radnicima, kao što su Ante Palavršić iz Splita, Ivan Kolander i Mirko Androić iz Varaždina te Zora Brečević iz Rijeke, dodijelilo diplome i novčane nagrade. Godine 1965. ažurirani su podaci o članovima Društva te je stvorena nova kartoteka članstva (110 članova 1955, 140 u 1964, 120 u 1974, čak 236 u 1982, a 1999. tek 108 članova)⁷. Društvo je 1984. svečano proslavilo 30. obljetnicu Saveza društava arhivskih radnika Hrvatske, a tom su prigodom zaslužnim radnicima podijeljena priznanja: zlatna, srebrna i brončana značka. Priznanja su dobili svi radnici s više od 20 godina rada u arhivskoj službi. Iste je godine, povodom trideset godina rada, Savez arhivskih radnika Jugoslavije Savezu društava arhivskih radnika Hrvatske predao brončanu plaketu; 1989. Društvo je predložilo Franju Biljana za dobivanje Nagrade AVNOJ-a, a iste godine održana je svečana skupština Društva u Zlatnoj dvorani IHRPH, u povodu 35. obljetnice postojanja i rada Društva.

Pređoćeni primjeri aktivnosti Društva zorno pokazuju njegovu ulogu u arhivskoj struci. Bilo da se radi o zakonodavstvu ili međunarodnoj suradnji, Društvo je dalo svoj nedvojbeni doprinos unapređenju arhivistike na području Hrvatske i ostvaruje zadaće koje si je zadalo davne 1954. godine.

Bez obzira na eventualne primjedbe⁸ koje bi se mogle staviti na rad Društva, jedino se može poželjeti da aktivnost Društva i u narednih 45 godina bude jednako plodna i uspješna te da se ostvari osnovni cilj koji si je društvo zadalo: okupiti i orga-

⁷ Zanimljivo je napomenuti da se 1955. plaćala godišnja članarina od 480 dinara (iste je godine na obično pismo trebalo staviti poštansku marku u iznosu od 15 dinara, dakle član je za članarinu plaćao iznos od 32 poštanske marke. U današnje doba kada poštanska marka za obično pismo iznosi 2,80 kn to bi značilo 89,60 kn).

⁸ Pitanje koje mi se samo nametnulo tijekom pregleda sačuvanog gradiva HAD-a je da je izrazito teško odrediti u kojoj su mjeri aktivnosti Društva posljedica činjenice da su članovi Društva bili istaknuti arhivski radnici. Ljudi, koji vole svoju struku, rade na njenom unapređenju i ne treba čuditi da među osobama, koje su navedene u pojedinim dijelovima ovog prikaza ili u popisu dužnosnika, nalazimo najistaknutije arhiviste Hrvatske. Teško je razlučiti njihov rad kao djelatnika arhiva u kojima su bili zaposleni, od zadaća koje su obavljali kao članovi Društva. Ovime se ujedno otvara i pitanje samostalnosti Društva. Društvo se od svog osnutka u najvećoj mjeri financiralo dotacijama nadležnih tijela, a tek u znatno manjoj mjeri članarinom. Rad za Društvo je uvijek bio volonterski, i nije se honorirao, a arhivi su ga pomagali jednako kao što ga danas pomaže Hrvatski državni arhiv, u čijim se prostorijama nalazi. Društvo nije financijski samostalno, a pitanje je koliko bilo koja pravna ili fizička osoba ima akademske ili intelektualne slobode ukoliko nema ekonomsku neovisnost.

Tu je i pitanje broja članova, pa je tako u izvještaju o radu DARH-a u razdoblju od 19.3.77. do 30.5.77. naglašeno: "Treba istaknuti da broj članova Društva polagano, ali sigurno opada. ... Za takovo stanje postoje dva moguća uzroka:

– ili su naši programi takvi, da su neprihvatljivi za jedan dio članova, koji onda zbog toga napuštaju Društvo

– ili se postojeći programi realiziraju u užem krugu članova društva, dok se drugi i to veći dio članstva pasivizira i odlazi iz Društva."

nizirati arhivske djelatnike i druge osobe zainteresirane za struku na promicanju i unapređivanju arhivistike i arhivske službe.

Dužnosnici HAD-a

Godina	Ime i prezime	Funkcija
1954.	Ivo Mardešić	predsjednik
1960.	Branko Vojnović	predsjednik
1962.	Živko Juzbašić	predsjednik
1963.	Ivan Beuc	predsjednik
1967.	Danilo Klen	predsjednik
1969.	Mirko Androić	predsjednik
1975.	Marijan Rastić	predsjednik
1980.	Antun Giron	predsjednik
1980.	Marijan Rastić	predsjednik
1980.	Mato Kapović	predsjednik, I. predsjedavajući
1981.	Miroslav Kasabašić	predsjednik, II. predsjedavajući
1981.	Đuro Zatezalo	predsjednik, I. predsjedavajući
1980.	Antun Giron	predsjednik, II. predsjedavajući
1982.	Đuro Zatezalo	predsjednik
1982.	Miroslav Kasabašić	predsjednik
1983.	Gojko Drača	predsjednik
1984.	Nada Jaman	predsjednik
1985.	Josipa Paver	predsjednik
1986.	Šime Pavić	predsjednik
1988.	Vlahov Dražen	predsjednik
1991.	Biličić Bartol	predsjednik
1993.	Miljenko Pandžić	predsjednik
1998.	Jozo Ivanović	predsjednik
1954.	Krešimir Nemeth	potpredsjednik
1960.	Ivo Mardešić	potpredsjednik

1962.	Branko Vojnović	potpredsjednik
1964.	Vera Lukatela	potpredsjednik
1970.	Stjepan Bačić	potpredsjednik
1972.	Marijan Rastić	potpredsjednik
1975.	Đuro Zatezalo	potpredsjednik
1983.	Nada Jaman	potpredsjednik
1986.	Šime Pavić	potpredsjednik
1987.	Josipa Paver	potpredsjednik
1993.	Slavko Ražov	potpredsjednik
1995.	dr. Stjepan Sršan	potpredsjednik
1998.	Boris Zakošek	potpredsjednik

1954.	Igor Karaman	tajnik
1957.	Josip I. Vidmar	tajnik
1958.	Igor Karaman	tajnik, II
1960.	Leopold Kobsa	tajnik
1961.	Ivan Srebrnić	tajnik
1962.	Feliks Močaj	tajnik
1964.	Ivan Filipović	tajnik
1965.	Feliks Močaj	tajnik
1966.	Marijan Rastić	tajnik
1969.	Nada Glogolja	tajnik
1970.	Ivo Srebernić	tajnik
1972.	Ivan Filipović	tajnik
1972.	Ivo Srebrnić	tajnik
1973.	Ivan Filipović	tajnik
1973.	Ana Šlibar	tajnik, II
1974.	Ana Šlibar	tajnik
1977.	Ljiljana Modrić	tajnik
1980.	Josipa Paver	tajnik
1985.	Slavojka Šadek	tajnik
1987.	Šlibar Ana	tajnik

1991.	Ficović Ivo	tajnik
1992.	Damir Validžić	tajnik
1993.	Jozo Ivanović	tajnik
1998.	Živana Heđbeli	tajnik
1954.	Josip Vidmar	blagajnik
1957.	Nikša Jakša	blagajnik
1957.	Antun Vujčić	blagajnik
1964.	Petar Barbaros	blagajnik
1965.	Feliks Močaj	blagajnik
1965.	Josipa Paver	blagajnik
1965	Nevenka Merčep	blagajnik
1965	Ivan Srebnić	blagajnik
1965	Jasna Stanković	blagajnik
1967.	Ana Vuković	blagajnik
1970.	Jasna Stanković	blagajnik
1970	Ana Vuković	blagajnik
1972.	Katarina Grgić	blagajnik
1973	Katarina Grgić	blagajnik
1973	Jasna Stanković	blagajnik
1975.	Katarina Grgić	blagajnik
1979.	Ružica Mikulić	blagajnik
1980.	Katica Skoko	blagajnik
1983.	Ružica Mikulić	blagajnik
1987.	Višnja Špilko	blagajnik
1998.	Brankica Suhina	blagajnik

Godišnja savjetovanja HAD-a

Red. br.	Godina	Mjesto	Tema savjetovanja
1.	1956.	Varaždin i Zagreb	I. savjetovanje
2.	1957.	Zagreb	Evidencija i nadzor gradiva i registratura, društveno upravljanje u arhivskim ustanovama u NRH
3.	1959.	Slavonski Brod	Organizacija rada u regionalnim arhivima
4.	1960.	Karlovac	Stanje arhiva privrednih organizacija
5.	1961.	Zagreb	Arhivi društvenih organizacija, nov način nagrađivanja arhivskih službenika
6.	1962.	Sisak	Škartiranje u arhivima i registraturama i donošenje odgovarajućih propisa, primjena novog platnog sistema u arhivima
7.	1963.	Zagreb	Primjena novog Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima, status arhivskih ustanova i financiranje arhivske službe
8.	1964.	Poreč	Sedmogodišnji plan razvoja arhivske službe u SRH, radnički pokret i socijal-demokracija u Istri
9.	1965.	Krapina	Nagrađivanje arhivskih radnika po učinku
10.	1967.	Osijek	
11.	1968.	Dubrovnik	
12.	1969.	Opatija	Odabiranje i izlučivanje građe u nekim evropskim i vanevropskim zemljama Novi oblici financiranja arhivske službe u Hrvatskoj i iskustva o njima
	1969.	Umag	Razvoj samoupravljanja u arhivskim ustanovama Problematika financiranja arhivske službe Problematika usavršavanja arhivskih kadrova Nacrt prijedloga o dugoročnom i srednjoročnom razvitku arhivske djelatnosti u SRH
13.	1970.	Dubrovnik	
14.	1971	Krk	30. obljetnica ustanka 300. obljetnica pogibije Zrinskih i Frankopana
	1972.	Stubičke Toplice	

- | | | | |
|-----|-------|-------------------|---|
| 15. | 1973. | Zagreb | Primjena ustavnih amandmana u arhivskim organizacijama SRH |
| | 1973. | Pazin-Poreč | DARH je suorganizator znanstvenog skupa o Istri u Pazinu a paralelno se u Poreču održava arh. savjetovanje |
| 16. | 1977. | Karlovac | Proslava 400. obljetnice postojanja grada Karlovca |
| 17. | 1978 | Opatija | |
| 18. | 1979. | Stubičke Toplice | Izrada lista registraturne građe u SRH Problematika mikrofilmiranja građe u RO Rezultati automatske obrade podataka o arh. građi |
| 19. | 1981. | Poreč | Izvori za povijest Poreštine – u suradnji s društvom arhivskih radnika Zajednice općina Rijeka |
| | 1981. | Varaždin i Zagreb | 800. godišnjica grada Varaždina ... – u suradnji s Društvom arhivskih radnika Varaždin i HA Varaždin Izvori za povijest Hrvatske 1941. (u arhivima SRH) – u suradnji s Arhivom Hrvatske i pod pokroviteljstvom JAZU |
| 20. | 1982. | Mali Lošinj | Izvori za povijest otoka Cresa i Lošinja – u suradnji s Društvom arhivskih radnika Zajednice općina Rijeka |
| | 1982. | Karlovac | savjetovanje i znanstveni skupovi – Svjedočanstva o Titu u našim arhivima i Hrvatska 1942. u građi arhiva SRH – u suradnji s AH, HA Karlovac i Društvom arh. radnika Karlovac |
| | 1982. | Split | znanstveni skup – 670 godina zaštite arhivske građe u Splitu i 30 godina HA Split – u suradnji s HA Split i Društvom arhivskih radnika Split |
| 21. | 1983. | Osijek | Svjedočanstva o Titu 1945–1980. i 40. obljetnica II. zasjedanja AVNOJ-a |
| | 1983. | Zagreb | Zaštita arhivske i registraturne građe izvan arhiva |
| 22. | 1984. | Zagreb | Znanstveno-informativna pomagala u arhivima |

23.	1985.	Slavonski Brod	
24.	1986.	Zadar	Sređivanje i stručna obrada građe nastale nakon 1945. godine
25.	1987.	Sisak i Petrinja	Arhivska građa za povijest područja HA Sisak; Čuvanje arhivske građe u spremištima s nereguliranim klimatskim i ostalim uvetima čuvanja
26.	1988.	Brijuni	Povijest institucija i arhivistika, s posebnim osvrtom na razvoj upravnih sistema u Hrvatskoj od 1918. do 1943/45. godine
27.	1989.	Zagreb i Tuheljske Toplice	U susret 900 godina Zagreba; Povijest institucija i arhivistika s posebnim osvrtom na razvoj upravnih sistema u Hrvatskoj od 1945-62.
28.	1990.	Karlovac i Plitvička jezera	Povijest institucija u Hrvatskoj od 1848. do 1918; Vojna i civilna uprava u Lici nakon oslobođenja od Turaka
29.	1992.	Pazin	HAD je suorganizator savjetovanja arhivskih radnika Rijeke i Pazina
30.	1993.	Stubičke Toplice	Novo hrvatsko arhivsko zakonodavstvo
31.	1994.	Bjelovar	Vrednovanje arhivskog gradiva
32.	1995.	Bol	Opis arhivskog gradiva
33.	1996.	Dubrovnik	Obrazovanje arhivista i identitet struke
34.	1997.	Bizovac	Informatizacija arhiva i zaštita elektroničkih zapisa
35.	1998.	Opatija	Uredsko poslovanje i suvremena uprava
36.	1999.	Pazin i Poreč	Trendovi i istraživački programi u suvremenoj arhivistici

Savjetovanja Društva arh. Jugoslavije ili međurepublička savjetovanja održana u Hrvatskoj

Godina	Mjesto	Tema
1957.	Zadar	Kulturno-prosvjetna djelatnost arhivskih ustanova
1957.	Zagreb	Savjetovanje za organizaciju službe restauracije i konzervacije arhivalija, rukopisa i rijetkih knjiga
1959.	Zagreb	

1964.	Split	Arhivska služba i sedmogodišnji plan društvenog razvitka SFRJ
1965.	Velika (Požega)	Problemi raspodjele osobnog dohodka po učinku u arhivskim ustanovama
1966.	Plitvice	
1971.	Zadar	
1973.	Stubičke Toplice	Arhivsko zakonodavstvo
1974.	Šibenik	Položaj arhivista u uslovima novog ustavnog sistema
1975.	Cavtat	Standardi i norme rada u arhivskoj službi
1978.	Dubrovnik	700 godina HA Dubrovnik
1981.	Dubrovnik	
1987.	Zadar	50 godina od dolaska J.B. Tita na čelo KPJ/SKJ; Značaj osnivanja KPH/SKH i njegova građa; 50 godina od osnivanja KP Slovenije; Arhivska oprema; Vuk Stefanović Karadžić i arhivski dokumenti

Važeći Statut Hrvatskog arhivističkog društva:

Na temelju čl. 11 i 37 Zakona o udrugama (Narodne novine, br. 70/1997) Skupština Hrvatskog arhivističkog društva dana 14. studenoga 1997. donosi

STATUT HRVATSKOG ARHIVISTIČKOG DRUŠTVA

I. NAZIV I SJEDIŠTE DRUŠTVA

Članak 1.

Hrvatsko arhivističko društvo (u daljnjem tekstu: Društvo) je strukovna neprofitna udruga koja djeluje na području Republike Hrvatske.

Naziv Društva je – HRVATSKO ARHIVISTIČKO DRUŠTVO.

Društvo se po potrebi može koristiti skraćenim nazivom – HAD.

Sjedište Društva je u Zagrebu, Marulićev trg 21.

Članak 2.

Društvo je pravna osoba.

Rad Društva je javan.

Članak 3.

Društvo ima pečat okruglog oblika sa sljedećim tekstom:
HRVATSKO ARHIVISTIČKO DRUŠTVO, ZAGREB.

II. CILJEVI I DJELATNOSTI DRUŠTVA

Članak 4.

Cilj je Društva da okupi i organizira arhivske djelatnike i druge osobe zainteresirane za struku na promicanju i unapređivanju arhivistike i arhivske službe.

Članak 5.

Djelatnosti Društva su:

- poticanje i pomaganje obrazovanja i stručnog usavršavanja na području arhivistike i srodnih disciplina,
- organiziranje stručnih i znanstvenih skupova, izložaba i drugih oblika stručnog djelovanja,
- objavljivanje stručnih i drugih publikacija,
- unapređenje stručnog rada, standarda i postupaka na području arhivistike i srodnih disciplina,
- promicanje i zaštita etičkog kodeksa arhivista i drugih normi koje se odnose na zaštitu, obradu i korištenje grdiva,
- razvijanje svijesti o arhivskom gradivu kao spomeničkom blagu i popularizacija arhivske djelatnosti,
- promicanje i zaštita interesa struke,
- suradnja sa srodnim društvima i organizacijama u zemlji i inozemstvu.

III. ČLANSTVO

Članak 6.

Članom Društva mogu postati pod uvjetima propisanim Zakonom i ovim Statutom državljani Republike Hrvatske i strani državljani.

Redovnim članom Društva može postati svaki stručni djelatnik u arhivskoj ili srodnim strukama, koji ima položen stručni ispit, te svaka osoba koja je diplomirala, magistrirala ili doktorirala u području arhivistike ili srodnih struka. Redovnim članovima Društva mogu postati i studenti tih smjerova.

O prijemu u redovno članstvo odlučuje Predsjedništvo Društva. U slučaju negativne odluke dozvoljena je žalba koja se podnosi Skupštini u roku od 30 dana. Skupština na prvoj sljedećoj sjednici odlučuje o žalbi i njena je odluka konačna.

Počasnim članom Društva može postati državljanin Republike Hrvatske ili strani državljanin, koji je svojom djelatnošću dao značajan doprinos razvoju arhivistike ili arhivske službe u Republici Hrvatskoj. Počasne članove na prijedlog Predsjedništva proglašava Skupština.

Članak 7.

Redovni članovi imaju pravo:

- sudjelovati u svim aktivnostima Društva,
- biti o radu Društva i njegovih tijela obaviješteni,
- birati i biti birani u tijela Društva,
- davati prijedloge i inicijative.

Dužnosti i obveze redovnih članova su:

- poštivanje Statuta i drugih akata Društva,
- obavljanje povjerenih zadaća,
- čuvanje ugleda Društva i struke,
- redovito plaćanje članarine.

Počasni članovi imaju pravo sudjelovati u svim aktivnostima Društva, biti obaviješteni o radu Društva i njegovih tijela, te davati prijedloge i inicijative. Počasni članovi su dužni poštivati Statut, te čuvati ugled Društva i struke.

Članak 8.

Članstvo u Društvu prestaje istupom, brisanjem, isključenjem ili smrću.

Istupom članstvo prestaje kada član pismeno obavijesti Predsjedništvo da želi istupiti iz Društva.

Brisanjem članstvo prestaje ako član niti nakon opomene ne plati godišnju članarinu.

Predsjedništvo donosi odluku o isključenju člana iz Društva kada član:

- grubo krši Statut Društva,
- nanosi štetu ugledu Društva.

Protiv odluke Predsjedništva o isključenju član može podnijeti žalbu Skupštini Društva u roku od petnaest dana od dostave pismene odluke. Odluka Skupštine Društva je konačna.

Članak 9.

O članstvu se vodi evidencija, koja sadrži sljedeće podatke:

- ime i prezime člana,
- jedinstveni matični broj,
- adresa,
- datum prijema u članstvo,
- vrsta članstva (redovno ili počasno),
- najviša završena škola i zanimanje,
- datum polaganja stručnog ispita i stečeni stručni naziv,
- eventualno stečeno arhivsko zvanje,
- eventualni magisterij ili doktorat,
- organizacija i radno mjesto na kojem radi,
- datum i razlog prestanka članstva, ukoliko je do njega došlo,
- podaci o uplati članarine.

IV. TIJELA DRUŠTVA

Članak 10.

Tijela Društva su:

- Skupština,
- predsjednik,
- Predsjedništvo i
- Nadzorni odbor.

Članak 11.

Skupština je najviše tijelo Društva i čine je svi članovi Društva. Članovi mogu sudjelovati u radu Skupštine osobno ili putem opunomoćenika.

Članak 12.

Skupština Društva održava se kao redovna ili izvanredna.

Redovna Skupština Društva održava se jedanput godišnje. Redovnu Skupštinu saziva Predsjedništvo Društva.

Izvanredna Skupština Društva održava se:

- kada to pismeno zahtijeva najmanje trećina članova Društva,
- kada to odluči Predsjedništvo kvalificiranom većinom,

- kada to zatraži Nadzorni odbor,
- kada predsjednik Društva ili većina članova Predsjedništva ili Nadzornog odbora podnese ostavku.

Predsjedništvo Društva dužno je sazvati izvanrednu Skupštinu u roku 45 dana od nastupanja jednog od uvjeta iz prethodnog stavka.

Ukoliko Predsjedništvo Društva ne sazove izvanrednu Skupštinu u slučaju iz st. 3. ovog članka ili u toku kalendarske godine ne sazove redovnu Skupštinu, to će učiniti Nadzorni odbor u roku od 30 dana.

Članak 13.

Poziv na Skupštinu s dnevnim redom dostavlja se svakom članu Društva najmanje 30 dana prije održavanja Skupštine.

Članak 14.

Skupština Društva odlučuje o svim pitanjima koja su važna za rad Društva, a osobito:

- bira i razrješava predsjednika i ostale članove Predsjedništva,
- bira i razrješava članove Nadzornog odbora,
- donosi Statut, Poslovnik o svom radu i druge akte Društva,
- utvrđuje programske osnove i donosi godišnji plan rada,
- donosi godišnji financijski plan,
- donosi odluku o prestanku rada Društva,
- proglašava počasne članove,
- odlučuje o dodjeli nagrada i priznanja,
- odlučuje o pitanjima, prijedlozima, predstavkama i žalbama članova Društva,
- odlučuje o uclanjivanju Društva u domaće ili međunarodne udruge, te imenuje svoje predstavnike u tim udrugama,
- raspravlja i odlučuje i o drugim pitanjima koja su značajna za djelatnost Društva.

Skupština svoje odluke donosi natpolovičnom većinom nazočnih članova, odnosno njihovih opunomoćenika, ukoliko ovim Statutom nije propisana neka druga većina potrebna za donošenje odluke. Glasovanje na Skupštini u pravilu je javno, ako se prilikom utvrđivanja dnevnog reda ne odluči drugačije. Tajno glasovanje provodi se prilikom izbora predsjednika Društva, članova Predsjedništva i Nadzornog odbora.

Sazivanje i rad Skupštine, izbor predsjednika i članova tijela Društva, kao i način donošenja odluka, pobliže se uređuju Poslovnikom Skupštine. Poslovnik Skupština donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova.

Članak 15.

Predsjednik Društva:

- vodi sjednice Skupštine,
- saziva i vodi sjednice Predsjedništva,
- predstavlja i zastupa Društvo,
- provodi odluke Predsjedništva,
- obavlja i druge poslove prema Statutu.

Predsjednika bira Skupština Društva na vrijeme od četiri (4) godine. Predsjednik za svoj rad odgovara Skupštini Društva.

Predsjednik Društva ne može biti biran dva puta uzastopce. Predsjednika u slučaju njegove spriječenosti zamjenjuje dopredsjednik.

Članak 16.

Predsjedništvo Društva je izvršno tijelo Skupštine Društva, te odgovara Skupštini za svoj rad.

Predsjedništvo ima 5 članova, a čine ga predsjednik Društva i četiri člana.

Predsjedništvo ima i zamjenika člana, kojeg kooptira u članstvo u slučaju prestanka članstva jednog od članova Predsjedništva.

Članovi Predsjedništva biraju se na četiri (4) godine. Članovi Predsjedništva naizmjenice obavljaju dužnost dopredsjednika u jednogodišnjem razdoblju prema redoslijedu koji utvrdi Predsjedništvo na svojoj konstituirajućoj sjednici.

Članak 17.

Predsjedništvo se sastaje prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje.

Sjednicu Predsjedništva saziva predsjednik ili u slučaju njegove privremene spriječenosti dopredsjednik.

Predsjedništvo može pravovaljano odlučivati ako je na sjednici nazočno više od polovice njegovih članova. Odluke su pravovaljane ako za njih glasuje natpolovična većina ukupnog broja članova Predsjedništva.

Članak 18.

Predsjedništvo rukovodi i upravlja radom Društva u vremenu između dvije sjednice Skupštine, a posebno:

- donosi Poslovnik o svom radu,
- provodi odluke Skupštine,
- utvrđuje prijedloge odluka za Skupštinu,

- odlučuje o osnivanju sekcija,
- odlučuje o uplati članarine,
- organizira ili suorganizira predavanja, seminare i savjetovanja i druge oblike stručnog rada,
- odlučuje o financijskom poslovanju Društva između dviju Skupština,
- prima nove članove i odlučuje o prestanku članstva,
- predlaže počasne članove Društva,
- vodi suradnju sa srodnim društvima u zemlji i inozemstvu,
- obavlja i druge poslove Društva.

Članak 19.

Predsjedništvo Društva na prijedlog predsjednika imenuje i razrješava tajnika Društva.

Tajnik Društva:

- skrbi o pripremi materijala za sjednice Skupštine i Predsjedništva,
- usklađuje rad sekcija Društva,
- vodi administraciju Društva i dokumentaciju o sjednicama Skupštine, Predsjedništva i Nadzornog odbora,
- brine o ispravnosti i pravovremenosti provedbe kandidacijskog postupka za izbor predsjednika Društva, odnosno članova Predsjedništva i Nadzornog odbora,
- vodi evidenciju članova.

Članak 20.

Nadzorni odbor Društva čine tri člana i jedan zamjenik koje bira Skupština na vrijeme od četiri (4) godine. Članovi Nadzornog odbora ne mogu istovremeno biti članovi Predsjedništva Društva.

Nadzorni odbor:

- nadzire primjenu Statuta,
- nadzire financijsko-materijalno poslovanje Društva,
- nadzire zakonitost rada tijela i ustrojstvenih oblika Društva,
- podnosi Skupštini izvješće o svom radu.

Radom Nadzornog odbora rukovodi njegov predsjednik, kojega bira Odbor iz svojih redova. Predsjednik saziva sjednice Nadzornog odbora i brine o njegovu radu.

V. USTROJSTVO DRUŠTVA

Članak 21.

Ustrojstveni oblici Društva su sekcije.

Sekcije su ustrojstveni oblik Društva za pojedina područja djelatnosti. O osnivanju i prestanku sekcija odlučuje Skupština Društva, a između dvije sjednice Skupštine sekciju može osnovati i Predsjedništvo na prijedlog članova Društva.

Članovi sekcije između sebe biraju voditelja. Sekcija samostalno utvrđuje svoj program rada. Voditelj sekcije dužan je o radu sekcije izvještavati Skupštinu i Predsjedništvo.

Članak 22.

Organiziranje savjetovanja ili obavljanje drugih složenih zadaća Skupština i Predsjedništvo mogu povjeriti pojedinim sekcijama, odnosno posebnom privremenom radnom tijelu (povjerenstvu ili odboru). Odlukom Skupštine ili Predsjedništva utvrđuju se zadaće i ovlasti tih tijela i imenuju njihovi članovi.

VI. IMOVINA DRUŠTVA

Članak 23.

Imovinu Društva čine nepokretne i pokretne stvari, imovinska prava i novčana sredstva.

Članak 24.

Novčana sredstva Društvo stječe putem:

- članarina,
- priloga i darova,
- prihoda od imovine i imovinskih prava,
- prihoda od publikacija, seminara, reklama i drugih usluga,
- dotacija iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave i uprave,
- dotacija sponzora.

Članak 25.

Visina članarine utvrđuje se godišnjim financijskim planom. Članarina se uplaćuje blagajniku ili na žiro-račun Društva u roku koji utvrdi Predsjedništvo. Pred-

sjedništvo može odlučiti da se članarina uplaćuje u dva ili više obroka. Predsjedništvo Društva može pojedine kategorije članova osloboditi plaćanja članarine.

Članak 26.

Prihodi i rashodi Društva, u skladu s programom rada Društva, utvrđuju se godišnjim financijskim planom. Financijski plan Društva donosi Skupština Društva na prijedlog Predsjedništva. U slučaju znatnijih odstupanja prihoda ili rashoda Društva od financijskog plana Predsjedništvo Društva ovlašteno je donijeti izmjene financijskog plana.

Radi realizacije određenih vlastitih programa sekcije mogu predložiti da se u okviru financijskog plana Društva osiguraju namjenska sredstva.

Članak 27.

Po završetku godine za koju je donesen financijski plan Društvo sastavlja u skladu s pozitivnim propisima zaključni račun, kojim se utvrđuje ostvarivanje financijskog plana i rezultati financijskog i materijalnog poslovanja.

Zaključni račun Društva usvaja Predsjedništvo Društva.

Članak 28.

Naredbodavci za izvršenje financijskog plana su predsjednik Društva i član Društva kojeg ovlasti Predsjedništvo. Naredbodavci za izvršenje financijskog plana ovlašten su radi obavljanja određenih stručnih poslova (blagajničkih, administrativnih, prevodilačkih i sl.) sklapati ugovore o djelu sa stručnim osobama. Odluku o svakom pojedinom rashodu, koji prelazi 10% ukupnih novčanih sredstava predviđenih financijskim planom, donosi Predsjedništvo.

VII. ZASTUPANJE I PREDSTAVLJANJE DRUŠTVA

Članak 29.

Društvo zastupa i predstavlja predsjednik, a u slučaju njegove privremene spriječenosti ili odsutnosti dopredsjednik.

VIII. JAVNOST RADA DRUŠTVA

Članak 30.

Načelo javnosti ostvaruje se pravodobnim obavješćivanjem članstva o djelatnostima Društva i odlukama njegovih tijela, te omogućavanjem predstavnicima javnih glasila da izvještavaju o djelatnosti Društva.

Članak 31.

O djelatnostima Društva i odlukama njegovih tijela članstvo se obavještava putem informativnog biltena. Svaki član Društva ima pravo pismeno ili na sjednici Skupštine postavljati pitanja o djelatnosti Društva. Predsjednik Društva, članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora, te tajnik dužni su usmeno na sjednici Skupštine ili pismeno odgovoriti na postavljeno pitanje.

Članak 32.

O aktivnostima Društva bit će obaviještena sredstva javnog priopćavanja. Javnost se može isključiti sa sjednica tijela Društva samo u slučajevima kada se raspravlja o stegovnoj odgovornosti članova ili u drugim slučajevima kada je to potrebno radi zaštite tajnosti podataka. Obavijesti predstavnicima javnih glasila ovlašteni su davati predsjednik i dopredsjednik Društva, odnosno osobe koje oni ovlaste.

IX. NAGRADE I PRIZNANJA

Članak 33.

Društvo svojim članovima može dodijeliti godišnje nagrade za iznimne rezultate u ostvarivanju ciljeva Društva ili unapređenju arhivske službe i arhivistike. Nagrade dodjeljuje Skupština Društva.

Članak 34.

Skupština na prijedlog Predsjedništva može dodijeliti priznanje pojedincu ili organizaciji koji nisu članovi Društva ukoliko su materijalno ili na drugi način pomogli ostvarivanje ciljeva Društva.

Članak 35.

Kriteriji za dodjelu, te oblik i sadržaj nagrada i priznanja poblize se uređuju pravilnikom kojeg donosi Skupština Društva.

X. PRESTANAK DRUŠTVA

Članak 36.

Društvo prestaje kada to odluči Skupština Društva ili ako se steknu zakonske pretpostavke za prestanak Društva. Odluku o prestanku Skupština donosi dvotrećinskom većinom glasova svih članova Društva.

U slučaju prestanka Društva arhivsko i imovina koja preostane nakon namire-nja vjerovnika i troškova sudskog i drugih postupaka predaju se Hrvatskom držav-nom arhivu.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 37.

Postojeći ogranci Društva koji su registrirani kao pravne osobe zaključit će svoje poslovanje najkasnije do 15. siječnja 1998. godine. Ogranci Društva ne mogu nakon stupanja na snagu ovog Statuta preuzimati obveze koje bi opteretile Društvo kao njihovog pravnog sljednika.

Članak 38.

Predsjedniku Društva, članovima Predsjedništva i Nadzornog odbora izabra-nim po postupku propisanim ranijim Statutom i Poslovníkom Skupštine mandat tra-je u skladu s ovim Statutom.

Članak 39.

Predsjedništvo Društva će najkasnije do 15. siječnja 1998. godine izvršiti revi-ziju članstva, odnosno brisati članove koji nisu platili članarinu dvije godine uza-stopce.

Članak 40.

Obvezatno tumačenje ovoga Statuta daje Skupština Društva, a između dvije sjednice Skupštine Predsjedništvo Društva.

Izmjene i dopune ovog Statuta Skupština Društva donosi većinom glasova ukupnog broja članova.

Članak 41.

Ovaj Statut stupa na snagu nakon što ga ovjeri tijelo državne uprave nadležno za registraciju. Stupanjem na snagu ovoga Statuta prestaje važiti Statut, kojeg je do-nijela Skupština Hrvatskog arhivskog društva održana 24. rujna 1993.

(potpisao predsjednik Društva Jozo Ivanović)

Živana Hedbeli